

2
2020

Newsletter

Informačné centrum EUROPE DIRECT-PREŠOV

„EÚ bližšia k obyvateľom Prešovského kraja a obyvatelia bližší k EÚ“

Únia investuje 100 mil. eur do nového programu LIFE

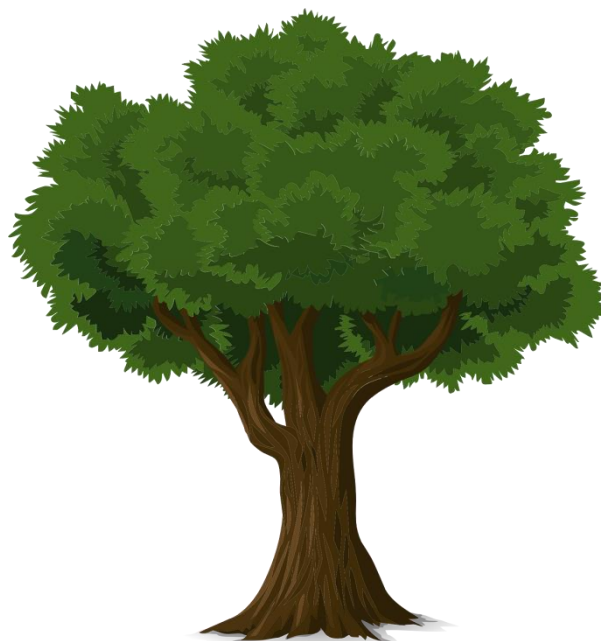
Európska komisia avizovala investície vo výške 101,2 milióna € určené na najnovšie projekty programu LIFE pre životné prostredie a ochranu klímy. Finančné prostriedky budú plynúť na podporu desiatich veľkých projektov v oblasti životného prostredia a klímy v celkovo deviatich členských štátoch Únie, ktorých cieľom je pomôcť pri prechode Európy na udržateľný spôsob hospodárstva a pri dosahovaní klimateckej neutrálnosti.

Dané projekty prebiehajú menovite v Estónsku, Francúzsku, Cypre, Grécku, Írsku, Španielsku, Lotyšsku, Česku a Slovensku. Na margo témy sa vyjadril aj podpredseda EK Frans Timmermans: „Európsky ekologický dohovor znamená úsilie zlepšiť životné podmienky našich občanov a priniesť im prosperitu a zároveň chrániť prírodu a klímu. Projekty LIFE už celé roky zohrávajú významnú úlohu a v praxi majú citeľný vplyv. Dnešná investícia vo výške 100 miliónov EUR pomôže zachovať vzácne prírodné biotopy, zabezpečiť čistotu ovzdušia a znížiť mieru znečistenia nových jazier a riek v Európe“

K téme sa vyjadril aj eurokomisár pre životné prostredie, oceány a rybárstvo Virginijus Sinkevičius:

„Integrované projekty programu LIFE orgánom členských štátov umožňujú priniesť skutočnú zmenu prospešnú pre životné prostredie i životy ľudí. Projekty pomôžu členským štátom pri ochrane prírody, zlepšovaní kvality ovzdušia a vody a snahe ekologizovať hospodárstvo. Zlepšíme tak našu odolnosť voči zmene klímy.“

Integrované projekty zlepšujú kvalitu života občanov, pretože členským štátom pomáhajú dodržiavať právne predpisy EÚ v šiestich oblastiach: príroda, ovzdušie, voda, odpad, zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na zmenu klímy. Podporujú vykonávanie legislatívy zameranej na životné prostredie a klímu prostredníctvom koordinovaného spôsobu a na veľkom území. Mobilizujú pritom aj finančné prostriedky z iných zdrojov Únie, od vnútroštátnych a regionálnych aktérov, ako aj súkromných investorov.

Zámerom pri investíciách v rámci programu LIFE je uvoľniť dodatočné prostriedky vo výške 6,5 miliardy eur, pretože členské štáty môžu využiť aj iné zdroje Únie, napríklad poľnohospodárske, regionálne a štrukturálne fondy, program Horizont 2020, ako aj vnútroštátne fondy a investície súkromného sektora.

Veľké projekty slúžia na podporu Európskeho ekologického dohovoru, ako aj ambície Únie stať sa do roku 2050 prvým klimaticky neutrálnym kontinentom sveta. Pomôžu obnoviť a zachovať ekosystémy i druhy, od ktorých sme všetci závislí, uľahčiť prechod na obehové hospodárstvo, zlepšiť kvalitu ovzdušia a vody, podporiť udržateľné financovanie a zvýšiť odolnosť proti zmene klímy v Európe.

Konkrétny vplyv

1. **Ochrana prírody** – projekty pomôžu pri zachovaní európskej prírody a zlepšovaní riadenia sústavy chránených území v EÚ Natura 2000. Priaznivé účinky pre lesy, poľnohospodárske pozemky, rašeliniská či pobrežné oblasti. Projekt je orientovaný pre Írsko, Estónsko a Cyprus.
2. **Kvalita ovzdušia** – prostriedky pomôžu Slovensku dosiahnuť súlad so smernicami EÚ o kvalite ovzdušia a znížiť mieru, v akej je obyvateľstvo vystavené škodlivinám v ovzduší. Rovnako by to pomohlo aj Českej republike, ktorá má obdobné problémy.
3. **Nakladanie s odpadmi** – Projekt v Grécku bude propagovať predchádzanie vzniku odpadu a jeho opätovné použitie, pričom cieľom je znížiť množstvá komunálneho odpadu, ktorý končí na skládkach.
4. **Voda** – projekty pomôžu pri ochrane a zlepšovaní kvality vody, riek a jazier v Írsku a Lotyšsku, vďaka čomu si tieto dve krajiny splnia svoje povinnosti, ktoré im vyplývajú z rámcovej smernice o vode.
5. **Adaptácia na zmenu klímy** – projekt na odolnosť proti zmene klímy vrátane posilnenia adaptácie na zvyšovanie odolnosti proti zmene klímy. Budú prebiehať projekty pomocou riešení inšpirovaných prírodou tak vo Francúzsku, ako aj v Španielsku.
6. **Udržateľné financovanie** – vo Francúzsku bude integrovaný projekt zameraný na sprostredkovanie poznatkov o tejto oblasti, pričom budú zahrnuté ekologické finančné produkty do bežného systému.

Zdroj:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_20_251?fbclid=IwAR1TPF1FIUCEa0bgK86BdsuYTFbJFQ1g36v-MQDYOH17PXv9i96mw48KxjU

Politika súdržnosti: zapájame občanov, aby sme zaručili lepšie výsledky

Európska komisia iniciuje dve nové pilotné akcie, ktoré sú zamerané na aktívnejšie zapojenie občanov do štartujúcich projektov politiky súdržnosti. Cieľom je podporovať činnorodú účasť občanov i organizácií občianskej spoločnosti na plánovaní, investovaní a monitorovaní finančných prostriedkov Európskej únie. Tým by sa zlepšili výsledky v týchto oblastiach.

Orgány riadiace tzv. Kohézne fondy a organizácie občianskej spoločnosti v rámci týchto pilotných projektov akcií budú mať k dispozícii odborné poradenské služby a podporu, aby mohli nadobudnúť vedomosti a zručnosti potrebné pri zavádzaní projektov politiky súdržnosti.

Na margo témy sa vyjadrila aj eurokomisárka pre súdržnosť a reformy Elisa Ferreiraová: „Politika súdržnosti je v prvej línii boja proti problémom, ktorým občania Únie v súčasnosti čelia, či ide o

problémy súvisiace so zmenou klímy a inováciou, ťažkosti pri sociálnom začleňovaní a nadobúdani zručností alebo problémy pri konektivite. Preto je dôležité, aby ich slovo malo väčšiu váhu v tom, ako sa táto politika realizuje. Výhody z ozajstnej účasti občanov v tomto procese bezpochyby pocítia tak subjekty verejného sektora, ako aj organizácie občianskej spoločnosti.“

Podstatou prvej pilotnej akcie je snaha o sprostredkovanie odborných znalostí OECD a špecifikovanej podpore orgánom riadiacim finančné prostriedky Únie, ktoré potrebujú na to, aby do zavádzania nových

iniciatív vedeli zapojiť občanov a propagovať transparentnosť a zodpovednosť. V druhej pilotnej akcii EK vyčlení 250 000 € na „lokálne“ financovania inovačných nápadov a podporu iniciatív na zapojenie občanov. Pôjde najmä o nápady a iniciatívy menších a miestnych organizácií občianskej spoločnosti.

Primárnym cieľom bude vyskúšať nové koncepcie účasti občanov a stimulovať, propagovať a podporovať zapojenie občanov do realizácie politiky súdržnosti. Tým sa zlepší vykonávanie projektov, pričom sa občania viac identifikujú s dosiahnutými výsledkami. Obe akcie sa budú realizovať počas 12 mesiacov.

Zdroj:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_20_197?fbclid=IwAR07zU4haLqUUFPlizVOqDS3AHnhWdtC1BJa-kRm--dWSWf38DUNKzvVe_

V Únii vlani klesla výroba energie z uhlia

Emisie skleníkových plynov v sektore energetiky klesli najstrmšie od roku 1990 a to konkrétne o 12 % (120 miliónov ton). Hlavným spôsobom k to-mu prispel významný pokles výroby energie z uhlia, ktoré z polovice nahradil plyn a obnoviteľné zdroje energie.

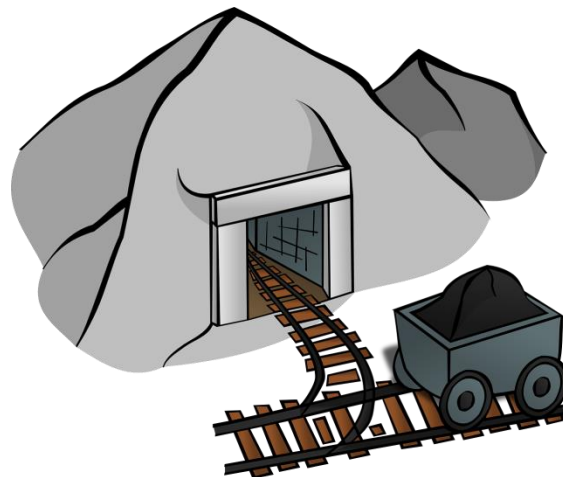
Analýza think-thankov Agora Energiewende and Sandberg ďalej poukazuje, že produkcia energie z uhlia klesla v každom členskom štáte Únie dokopy o 24 %. Za 80 % rekordný pokles pritom zodpovedajú len 4 krajiny – Nemecko, Veľká Británia, Taliansko a Holandsko. K poklesu prispela aj Slovenská republika a to celkovo o 1 percentuálny bod (z 9 % na 8 %).

Dôvodom je aj drahší uhlík

Jednu polovicu na výrobu energie z uhlia podľa analýzy nahradili obnoviteľné zdroje energie. Z nich bolo v roku 2019 vyrobených cca 34 % elektriny, čo je doposiaľ najväčší podiel. Druhú polovicu nahradil zemný plyn.

Hoc je radený do kategórie fosílnych palív, tak pri výrobe energie z neho vznikne asi o polovicu menej uhlíka, ako pri spaľovaní uhlia. Ako sa v správe ďalej uvádza: „Do veľkej miery tento pokles zapríčinil nárast ceny emisií uhlíka na približne 25 eur za tonu.

Elektrická energia z uhlia bola vďaka tomu oveľa drahšia ako elektrina zo zemného plynu, jadrových elektrární alebo obnoviteľných zdrojov.“

Od roku 2010 sa zmenili aj tzv. energetické mixy jednotlivých štátov. Slovensko v tomto kontexte patrí ku krajinám s minimálnymi zmenami. Podiel energie zo slnečnej a veternej energie sa zvýšil o 2 %, o 1 % klesol podiel plynu, o 2 % čierneho uhlia a o 3 % hnedého uhlia.

Pre porovnanie, Dánsko za rovnaké obdobie zvýšilo podiel energie z vetra a slnka o 20 % a významne tak znížilo podiel energie z čierneho uhlia (o 29 %) a plynu (20 %). Štúdiá však nezahrňovali zmeny v objeme energetického mixu z jadrových a vodných elektrární, ktoré majú na Slovensku významné postavenie.

Uhlie bude ojedinelé

Rok 2019 bol dôležitým milníkom aj z toho dôvodu, že po prvýkrát sa vo veterných a solárnych elektrárnach vyrobilo viac elektrickej energie ako vo všetkých uhoľných elektrárnach dokopy.

Dave Jones na margo témy uvádza: „Európa vo svete vedie v nahradzovaní uhlia vetrom a slnkom. Výsledkom je, že emisie oxidu uhličitého v sektore energetiky minulý rok klesali rýchlejšie ako kedykoľvek predtým.“

K výsledku štúdií sa vyjadril aj generálny tajomník európskej asociácie výrobcov elektriny Eurelectric Kristian Ruby: „Ak sa pozriete na západnú Európu, 70 % všetkých uhoľných elektrární do piatich rokov skončí. Koncom dvadsiatych rokov tohto storočia ostane uhlie len v niektorých krajinách ako je Nemecko, Poľsko, Rumunsko, Bulharsko, Česko a Slovinsko.“

Zdroj: <https://euractiv.sk/section/energetika/news/vyroba-energie-z-uhlia-v-unii-vlani-klesla-o-24-percent/?fbclid=IwAR2t3l-LoHFzNYsVpqG4LKmhZJLHR4nhg3PtN9gdYQCzuH9jiAttXGLLnBY>

Pre splnenie cieľov treba zrýchliť

Podľa posledných údajov Eurostatu získala v roku 2018 EÚ z obnoviteľných zdrojov energie celkovo 18 % energie, čo je o 2 % menej ako je cieľ pre rok 2020. Napriek tomu existujú reálne obavy o dosiahnutí ambicióznejšieho cieľa pre rok 2030, ktorý je 32 %. Pozitívnu správou ale je, že podľa analýzy práve štáty s najväčšími ambíciami v rozvoji veternej a slnečnej energie zaznamenali najväčší pokles v jej cenách.

Ruby uvádza: „Splniť existujúce ciele obnoviteľnej energie pre rok 2030 bude náročné, pretože hovoríme o významnom náraste. Čelíme pritom obmedzeniam, ktoré spomaľujú proces otvárania nových veterných a solárnych elektrární. Aj keď sú obnoviteľné zdroje na rekordných maximách, pre uhlíkovo neutrálnu ekonomiku bude potrebné oveľa väčšie množstvo elektrickej energie.“

Študentská stáž v Informačnom centre Europe Direct Prešov

Informačné centrum Europe Direct Prešov organizuje program neplatených študentských stáží, ktorého cieľom je poskytnúť študentom vysokých škôl príležitosť spojiť teoretické vedomosti s praktickými skúsenosťami a umožniť im oboznámiť sa so základmi činnosti informačného centra, EÚ a európskych inštitúcií.

Čo táto stáž ponúka?

- prax v odbore
- možnosť lepšieho umiestnenia na trhu práce
- prepojenie teórie a praxe
- získanie nových znalostí a skúseností
- odborný dohľad interného mentora
- nadviazanie profesionálnych kontaktov
- zoznámenie sa s kultúrou a etiketou daného prostredia
- zdokonalenie sa v cudzom jazyku
- účasť na konferenciách
- Pomoc pri príprave podujatí

Nutné predpoklady:

- záujem o dianie v Európskej únii
- prehľad o základoch fungovania EÚ, jej rozhodovacích procesoch a inštitúciách
- schopnosť pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami

V prípade záujmu pošlite svoj životopis spolu s krátkym motivačným listom v slovenskom jazyku na adresu zac@sfpa.sk

Sieť informačných centier, dokumentačných centier a konferenčných prednášateľov je vo všetkých členských štátoch, aj v tom Vašom

Obráťte sa na vaše miestne informačné centrum Europe Direct v akomkoľvek úradnom jazyku EÚ a získajte:

- odpovede na otázky o vašich právach občana EÚ, o fondoch a pod.
- pozvánky na miestne informačné/kontaktné podujatia o EÚ
- dokumenty a publikácie EÚ
- odporúčania na zdroje informácií
- kontakty na príslušné organizácie

Obráťte sa na najbližšie európske dokumentačné centrum a získajte:

- prístup k oficiálnym publikáciám a dokumentom EÚ (v elektronickej alebo tlačenej podobe)
- pomoc pri vyhľadávaní podrobných informácií o právnych predpisoch, politikách a inštitúciách EÚ
- odborné školenia pre študentov zamerané na rešerš údajov súvisiacich s EÚ na výskumné účely

Plánujete zorganizovať vo vašom okolí podujatie zamerané na EÚ? Nájdite odborného konferenčného prednášateľa EÚ (právnicki, konzultanti, akademici).

Viac info: https://europa.eu/european-union/contact/meet-us_sk

Kde nás nájdete

Hlavná 11, 080 01 Prešov

europedirect@sfp.sk

www.twitter.com/edpresov

www.instagram.com/edpresov

www.facebook.com/edpresov

Názory vyjadrené v diele vyjadrujú len názor autorov a Európska komisia nie je zodpovedná za prípadné použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii. Vydané s podporou Európskej komisie. Vydané za pomoci spolufinancovania EÚ.

